

Utredning om allmänmedicinska slutenvårdsplatser i Arjeplog

Dnr 00072-2022

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslås besluta att

1. Ge regiondirektören i uppdrag att under år 2023 utreda öppnande av allmänmedicinska vårdplatser i Arjeplogs kommun med inriktning att platserna öppnas år 2024.
2. Lägga utredningen till handlingarna.

Sammanfattning

En återöppning av slutenvård i Arjeplog bedöms endast kunna ske i samverkan med Arjeplogs kommun. Kommunen är positiv till återöppnande men har för närvarande stora bemanningsproblem. År 2024 öppnar kommunen ett nytt vård- och omsorgsboende med två allmänmedicinska slutenvårdsplatser i samma fastighet som hälsocentralen. Det möjliggör för samarbete över organisationsgränser och gemensam bemanningsplanering. Utredningen föreslår därför att frågan om tjänsteköp av två allmänmedicinska slutenvårdsplatser återupptas med Arjeplogs kommun hösten 2023.

Ärendet

Bakgrund

År 2012 tecknade regionen och Arjeplogs kommun ett femårigt avtal om köp av två allmänmedicinska slutenvårdsplatser upp till sjuksköterskenivå under kvällar, nätter och helger. Hösten 2018 meddelade Arjeplogs kommun att verksamheten enbart bemannades med inhyrda sjuksköterskor. Kostnaden för två allmänmedicinska slutenvårdsplatser med i genomsnitt 50 procents beläggning som bemannades med inhyrd personal, var väsentligt högre jämfört med övriga kommuner. Samtidigt saknade regionen både personella och lokalmässiga förutsättningar att driva platserna i egen regi. Regionen beslutade därför att tillfälligt säga upp avtalet med Arjeplogs kommun från januari 2019.

För att möta behovet i Arjeplog beslutade regionen att stärka det akuta omhändertagandet genom att hälsocentralen har läkare och sjuksköterska i beredskap kvällar, nätter och helger. Ambulansstationen är integrerad i den övriga verksamheten på hälsocentralen. Patienter från Arjeplog som är i behov av slutenvård hänvisas i första hand till Arvidsjaur hälsocentral och Piteå sjukhus. I Arjeplogs kommun finns även service-punkter i Laisvall och Slagnäs som främst ger service till personer 60 år eller äldre.

Regionstyrelsen beslutade 9 februari 2022 att utreda återöppnande av allmänmedicinska vårdplatser i Arjeplog.

Allmänmedicinska slutenvårdsplatser

Nuvarande slutenvårdsplatser i glesbygd fyller en funktion framförallt för äldre som kan vårdas närmare hemorten. En allmänmedicinsk slutenvårdsplats avser slutenvård på en hälsocentral i glesbygd som bemannas av sjuksköterskor och rondas av distriktsläkare. Framförallt vårdas äldre patienter i behov av behandling för akut vård som efter läkarbedömning kan behandlas utan avkall på patientsäkerhet, eller om en transport till sjukhus vore mer till skada än till nytta för patienten.

I länet finns allmänmedicinska slutenvårdsplatser i Arvidsjaur, Jokkmokk, Pajala, Övertorneå och Övertorneå. Hälsocentralen i Haparanda öppnar sex slutenvårdsplatser i september 2022.

Beläggningsgrad, 2022

Antalet allmänmedicinska slutenvårdsplatser fastställs utifrån antalet potentiella vårdplatser per 1000 invånare över 65 år i kommuner med långt avstånd till sjukhus. Patienter från Arjeplog som är i behov av slutenvård hänvisas i första hand till Arvidsjaur hälsocentral. År 2021 vårdades totalt 180 patienter på allmänmedicinsk slutenvårdsplats i Arvidsjaur varav 21 patienter från Arjeplog.

Av tabellen framgår antal och andel invånare per kommun över 65 år, antalet fastställda respektive disponibla vårdplatser samt genomsnittlig beläggningsgrad januari-april 2022. Beläggningsgraden var högst i Arvidsjaur och Pajala med 78 procent och lägst i Övertorneå med 54 procent.

Kommun	Antal invånare	Antal >65 år	Andel %	Antal fastställda		Antal disponibla		Beläggning %
				vårdplatser	vårdplatser	2022	2022	
Arvidsjaur	6 136	1 704	27,8	6	6	6	6	78
Arjeplog	2 706	820	30,3	2	0	0	0	0
Övertorneå	3 219	1 142	25,5	5	6	6	6	54
Övertorneå	4 190	1 555	37,1	7	5	5	5	70
Pajala	5 940	2 097	35,3	6	6	6	6	78
Haparanda	9 431	2 910	30,9	6	0	0	0	0

* Arjeplogs hälsocentral har 2 fastställda slutenvårdsplatser som tillfälligt inte är disponibla.

* Haparanda hälsocentral öppnar 6 slutenvårdsplatser september 2022.

Budget per slutenvårdsplats

Budget per allmänmedicinska slutenvårdsplatser fastställdes år 2015 vid införandet av vårdval. Kostnaden per hälsocentral och vårdplats varierar beroende på antalet slutenvårdsplatser samt i vilken grad personal är integrerad i övrig verksamhet på hälsocentralen. För att klara dygnet-runt vård krävs bemanning med minst tre sjuksköterskor och tre undersköterskor per dygn. Det innebär att budget per slutenvårdsplats inte nödvändigtvis minskar med färre vårdplatser och förklarar varför budget per fastställd slutenvårdsplats i länet varierar mellan 1,5 -1,9 mnkr.

Budget för två fastställda allmänmedicinska vårdplatser i Arjeplog kvarstår sedan 2019 då regionen beslutade att tillfälligt stänga vårdplatserna. År 2022 har Arjeplogs hälsocentral budget för två slutenvårdsplatser med 5, 8 mnkr.

Allmänmedicinska slutenvårdsplatser i Arjeplog

År 2019 beslutades att tillfälligt stänga de allmänmedicinska slutenvårdsplatserna i Arjeplog. För att stärka det akuta omhändertagandet i kommunen beslutade hälsocentralen att läkare och sjuksköterska ska finnas i beredskap kvällar, nätter och helger. Läkare i beredskap är en förutsättning för akut omhändertagande eftersom det är 24 mil från Arjeplog till Piteå sjukhus.

Regionen och kommunen är överens om att samverkan och samarbete är en förutsättning för utvecklingen av Nära vård. Division Nära har lyft frågan om tjänsteköp av två allmänmedicinska slutenvårdsplatser med Arjeplogs kommun. För närvarande har kommunen stora bemanningsproblem, framförallt vakanser bland sjuksköterskor, och kan inte ta på sig ytterligare bemanningsansvar. För att kunna bemanna vårdplatser nu och i framtiden är kompetensförsörjning en av de viktigaste frågorna som enbart kan lösas genom gemensam planering och rekrytering av personal.

Omställningen till Nära vård innebär möjligheter men också krav på gränsöverskridande samarbete för att vårdens resurser ska räcka till. Arjeplogs kommun har beslutat om ny struktur för särskilda boenden. Om- och tillbyggnad av hälsocentralen pågår för att inrymma ett nytt vård- och omsorgsboende med 48 lägenheter inklusive två allmänmedicinska slutenvårdsplatser, som ska vara klart för inflyttning första kvartalet 2024. Det nya vårdomsorgsboendet som finns i direkt anslutning till hälsocentralens verksamhet öppnar för nya samarbeten över organisationsgränser. Införandet av nya arbetssätt säkerställer omhändertagande så nära patienten som möjligt samt minskar behovet av oplanerad, akut vård och ambulanstransporter.

Utredningen föreslår därför att frågan om tjänsteköp av två allmänmedicinska slutenvårdsplatser återupptas med Arjeplogs kommun under hösten 2023.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Protokollsutdrag skickas till:

Hälso- och sjukvårdsdirektör
Divisionschef Nära
Divisionschef Länsjukvård 1
Divisionschef Länsjukvård 2
Ekonomidirektör